

Baltijas Semkopis.

Apsteļojams:

Redakcijas mājā, Jēlgavā, Katolu eelā N. 2.
Rīgas: Schillinga, Rāpstrā un Lūgava grahmatu
būvniecība un pēe lopmāna Lerdendorff, piļš, Kalkuseelā
N. 18. Zīdās piļšēhtās: wifās grahmatu-būvniecība.
Tāp laukēem: pēe pagasta-walbehm un skolotājeem.

4. gads.

Jēlgavā, 4. janwarī.

Makša:

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par 1/2 gadu 1 r. 60 l.
Bez Peelituma: par gadu 2 rub. par 1/2 gadu 1 r. 10 l.
Par pēeſuhtēšanu ar paſtu uſ katru eſemplari, ween'
alga waj ar jeb beſ Peelituma, jamakša 60 kap. Sē-
dinajumus pēenem wifās apſteļejamās weetas, pret
8 kap. par ſēhtu rindām.

N. 1.

Lihds ar Baltijas Semkopi it nedetas iſnahl Peelitums ar ſtaħſteem un derigu laika-kaweklī; 1878.

makša 1 rub. par gadu, 50 kap. par puſgadu.

1878.

Kahhtājs: Wēnats uſ 1878. gadu. Baltijas Semkopim. Kapitāls ſaimnee-
zībā. 12. bezembēris Wēz-Pēebalgas labdarēšanas beedribā. Zihniſhanahs pēe ſēh-
tas grawas pret dabāſpēheem. — Politikas pahrkāts. Tēſſēhemes ſinas. No ſara
taukēem: a) pahrkāts; b) ſēhtas ſinas. Wiſjaunatās ſinas un telegrami. Atbildē.
Pēeſēh ſarkana kruſta. Sādſihwe un ſinatnība: Dīmanis Paſhā. Turku laus-
libas eſtahdijumi. Jantajumu iſkaidrojumi. Sludinājumi.

Roſtats uſ 1878. gadu.

Ro 1878. gads neſihš — mehs neſinam, bet zereſim uſ
to labako.

Ro mehs 1877. gadā eſam neuhſi — mehs ſinam, bet
1878. gadā mehs zenſimees ſawus pēenahkumus jo labaki iſpildit.

Maſch ir labaki wairaf darit, ne kā ſolit.

Seelejiiba naudas nemakša.

Galw galōs 1878. gadā zere:

Zeen. laſti ſi — uſ leelu pulka derigu rakſtu, un
Nedatzijs — uſ leelu pulka ſantāſi.

peepildahs! Sweiki uſ jauno 1878. gadu!

Baltijas Semkopim,

jaunu gahjumu ſahhdamam.

Daitus trauz no jauna neſti Lemēſhi lai ſchēhſti wihſa
Semkop tautas tihrumā; Tehwu mehles tehraudā:
Lihdi tunſu, gahſmu dehſti. Wihtes dabli dehſteem wihſees.
Saduſuſhā atmata! Jantums, Latwja deenina.
Tautiba lai darbi ſeenahs, Patrims¹⁾ mainagotus ſmaidus
Zenteens Tawſ lai tautiba, Audſeligus darbā lems,
Tautiba lai arklu groſa. Bramſus²⁾ beigdamſ Latwjugaidus
Maieſ, dailes tihrumā; Sawus laudis kēhpi nems.

Saimneeziiba, daikā daile

Latwis ziteem blafus ees.

Jutihſ Latwis ſwehtā baile:

"Lido zilwezi weens Deems."

Karala.

¹⁾ Trims, auglibas deems ſenajēem Latwjeem.
²⁾ Bramſus, Deemu un zilweſu tehws.

Saimneeziibas nodata.

Kapitāls ſaimneeziiba.

Kapitāls ir raſchojums, kam tas uſdewums, wehrtibas leetas
radit. Wiſu pirmais kapitāls radahs zaur to, ka dabas-zilweks dabas
dahwanas eeguwis, kas wehl tatſchu nebija ne kahda manta, tahs
zaur ſawu darbu par mantu pahrewehta un proti par tahdu, kas zil-
weka waijadſibahm nepezeēſchama.

Par kapitāleem, kas uſ tam der, joprojam jaunās mantas un
wehrtibas leetas radit, war uſluhtot: 1) zilweka ihpaſchumā pahrgah-
juſchus un turpmakai mantas radēſchanai derigus ſemes gabalus, 2)
ehkas, 3) zilweka deenēstā ſtaħwoſchus lopus, zaur kureem zilweks
ſawas waijadſibas peepilda, 4) eerotſchus, leetas un maſchines, 5)
iſſtrahdatus un ne-iſſtrahdatus krahjumus (laukſaimneeziiba: ehdamājs,
graudi, mehſli, ſalmi u. t. j. pr.), 6) uſtura lihdsēktus, kā: baribu,
apgehru, 7) naudū.

Wēe tautas waj walſts kapitāla peeder: 1) wifās mahziibas weetas
(no uniwēſitetes jeb wiſaugſtākas ſkolas lihds wiſu ſemalai pagasta
ſkolai), 2) wifās eetaiſes pēeſēh gara, prahta un weſelibas kopſchanas
(kā: baſnizas, teatri, ſlimnizas, peeminas ſihmes u. t. j. pr.), 3) wifās
eetaiſes pēeſēh klaijas ſatēſchānahs (kā: zeki, tilti, kanaki, dſelſzeki,
paſta eetaiſes, telegrafi) walſts meſchi, walſts muifſchās u. t. j. pr.

Wēt mehs waram ari no gariga kapitāla runat un ſazit, ka pēe
katra ſemēſhka zilweka gariga kapitāla peeder: 1) wina ſinaſchānas,
2) pēeſihwojumi, 3) tikliba. — Wēe tautas waj walſts gariga kapi-
tāls peeder: 1) walſts nodibinaſchana, 2) likumu doſchana, 3) tautas
teēſibas, 4) tantu ſawſtarpigās teēſibas (Vōlkerrecht), 5) wiſpahriga
attēhſtība, 6) droſchība.

Par ſemēſhkeem kapitāleem uſluhtojahm:

1) Zilweka ihpaſchumā pahrgahjuſchus un taħlakai mantas radi-
ſchanai derigus ſemes gabalus.

Tahdu ſemes gabalu, kas no zilweka naw par ihpaſchumu pa-
nēmts, kā p. p. kahdu tuhſkneſcha waj meſcha gabalu, kur zilweki wehl
ne buht naw aiſnahkūſchi — tahds ſemes gabals naw kapitāls, jo
winaſch ne uſ kahdu wihſi newar peepalihdjet, mantu radit. Turpreti
ſemes gabals, kas zilwekam par ihpaſchumu peeder, un kura raſchoju-
mus (p. p. fokus) iſleeto zilweka waijadſibahm, ja-uſluhtot kā kapitāls
un ihpaſchi ſchis kapitāls buhs janofauz par grunts-jeb ſemes-kapitālu,
ſtim tapat: Tik lihds kahdam ſemes gabalam zaur kahrtigu zilweka
darbu wairaf atnem, ne kā winaſch pats no ſewis ihſteni iſdotu, tad
winaſch eēſtahj kapitālu rindā.

Wēe ſchi kapitāla pamanama ſawada eewehrojama ihpaſchiba,
proti kā winaſch naw ne-iſpoſtams un kā winaſch nepeemihht ne-iſnihzigas
ihpaſchibas. Uſluhtojam mehs ſemes gabalu kā lihdsēkli pēeſēh augu
panahſchānas, tad newaram wiſ ſazit, ka winaſch apdahwinats ar ne-
iſnihzigahm ihpaſchibahm waj ari ar dabāſpēheem, kas winaſch par
wēlti ſtrahdā. — Zaur to winaſch aba iſrahda ſawu kapitāla dabu;
un tikai zaur kapitālu un darbu to war panahht, ka winaſch audſeligſ
paleek. Tas, ko alaſch par gruntsgabala zinſehm (pahrateem augteem)
noſauz, naw zits ne kas, kā iſnahkums no teem 3 mantas radēſchanas
lihdsēkteem, no dabas, darba un kapitāla. Grunts-jeb ſemes-gabala
zinſes ne buht naw, naw nēmaſ domajamas.

Zilweka weſels prahts nogidihs, ka, ja ſeme pate no ſewis kahdas
zinſes iſdotu, tad tam ſemes gabalam, kas wiſbagataki no dabas
apdahwinats, ari tahs wiſu ſbagatakas zinſes ja-iſdod. Staħſimees
pēe wiſu augligata ſemes gabala; waj winaſch paſchōs agrōs ſenlailōs,
kur no ta wehl ne kas nebija laupits un tom wehl ne kas, t. i. ne
kahds kapitāls nebija uſtizets, ari bija tik augligſ kā tagad? Daſchads
meſchs winaſch aplahja, jo kas gan wareja wehja un pntnu atneſatas:

fehklas kawet, tur krahshai dihg, faknes dsiht un augt, lihds wijs gabalu meichs apjedsa, kura foks ar foku un krummeem tinahs un pinahs, ka newareja ne zauri kstuh. Wijs, kas preeksch tahda mescha isaugshanas waijadseja, tani semes gabala atradahs. — Ta to gabalu is dabas rokahm zilweks sanehma. Winesch stahw pee schi mescha bes kapitale un tamlihdri ari bes eespehjas strahdat, jo tas wisu masafais darbs, ko zilweks dara, naw domajams bes kapitale un lai schis kapitals ari tikai schkehpa weida winam buhtu rola eespeests. Kur nu paleef semes zinses, kas is ne-issihkstooscheem dabas awoteem zilwekem par wolti iswerd? Bes kapitale, bes darba zilweks laikam bada nomirs, tad winesch ari to wisu bagatato semes gabalu par sawu ihpashchumu santtu.

Lai medneela eerozis buhtu no slawenaka meistera mahskligi taifits dubultstobris waj ari wina pascha taifita foka flinte ar foku un bukti, in tas ir kapitale, zaur kuru winesch sew mantu rada. Wu wehl, ja medneeks kahdu medijumu waj sweijneeks kahdu siwi gribetu ar sawahm rokahm kert, waj tas, ka winesch pawisam to grib mehginat isdarit, — waj ari tas atfal ne atlez tikai no kapitale? Waj winesch pawisam eespehtu ari tikai mehginat strahdat, ja no wina pirmas dshiwibas deenas bariba (kapitale) wina nebuhtu usturejuse un apgehrbs (kapitale) wina fargajis? Waj wina peedshwojumi, kas winam lihds tam azumirkim bija jafakrahj, kur winesch sawu pirmo medijumu wareja par sawu fault, naw aridsan kapitale? Kapitale winam fagahda wina medijumus, kapitale kopä ar darbu apdroschana wina eenahshanas.

Waj apfahrstajagoscheem nomadeem (ganu ziltihm) wina ganami pulki naw kapitale? wina peena trauki, wina testis, wina nashji un zirwi, ar kureem wina sawus lopus kanj un dihra, fahrtis, u kurahm wina ahdas schahwe, waj tas wijs wineem naw kapitale? — Wina apfahrstajagoschana, lopu usraudsichana, slaukschana, fahschana, dihraschana, waj tas wineem naw darbs? Zaur kapitale un darbu tiklab nomads ka medneeks eemanto semes augtus, bes scheem abeem mantas awoteem wineem abeem ari tas wisu brangakais grunts gabals ne neeka ne-isdotu! — Tapat ir ar behrnu, kas mescha ogas mekle. Wina podinsch, lai tas ari tikai 3 graschus massatu, ir wina kapitale. Ko muhsu daudj maj attihstias fainneezibas kapitale un darbu pascha ari.

Gadu simtenus zauri muhsu seme alash kapitale noguldinati, darbs gar wina tehrts, un tee usdewumi, ko wina atdot, nenahl tikai no tagad wineem pasneegteem kapitaleem, no tagad gar wina tehrta darba, bet tik pat no scheem abeem strahdajoscheem spehteem, ko wina fenafos laikos sewi uschmuje. Iseletajam mehs kahdu kapitale, sew kahdu semes gabalu, kahdu muhsu waj mahju par ihpashchumu pirkdami, tad mehs senafajam ihpashchonekam aismafajam tos kapitalus un darbus, kas seme senaf uoguldti un eemantojam tad to teesibu, ka mums brihw schee kapitale leetat, jo turpmal seme kapitale un darbu

peeleefot; bet ar pirkshanas-mafu mehs ne-aismafajam to teesibu, schini semes gabala pa wolti strahdajoschus, ne-issihkstooschus dabas spehkus isfuhkt; jo tad mehs ar pirkshanas mafu nopirktos tahdas leetas, kahdu ne buht naw. Ari tikai puslihdri fawratigs semtopis schinis laikos ne wahrda nemin, ka wina laikos esot ne-issihkstooschi spehki? — Ja kahds wehl to fata, tad par wina sweijjahs. Schos ne-issihkstooschus spehkus tatschu war ismehginat. Lai atrauj seme latru kapitale, lai atrauj wina darbu (kas tatschu ari naw ne kas kas ka kapitale, tikai sawada weida), un nu redsehs, zil tahnu kshs. Ja seme isdotu pate no sewis augtus (zinses), tad waretu no winas nodoschanas nemt un tad mescheem buhtu tahs leelakas nodoschanas jamaksa, jo pee wineem daba wiswairaf strahda, kapitale un darbs turpreti wismaf, bet meschi mafä tahs wismafakas nodoschanas, tamdeht ka wina wismaf eenes, kas ari zitadi newar buht, jo pee wineem isleetaja waj nu wisai maj kapitale waj ari pawisam ne.

Ne laba nedi flitta seme neisdod augtus bes kapitale un darba; kad laba seme, peeklahjigi apstrahdata, bagatatas pfaujas isnes ne ka flitta, tad tikai kapitale isleetoschana ir labaka, derigata; itin tapat kapitale isleetoschana ir ari labaka, kad p. p. kahds fabrikants labu wilnu werpj un ne flittu, kur pawedeens weenumehr faturhst; pee labas wilnas isstrahdajanas ari ne runa no zita ka no kapitale un darba augteem (zinschm).

Wijs muhsu fainneezibas eenahkums, ka jau augsha isfazits, naw ne kas zits ka panahkums, dabu, kapitale un darbu isleetojot; tiklihdri schi isleetoschana nostahj, ari eenahshanas tuhli nostahj.

Mehs sinam; seme, kam augki ja-isdod, zaur darbu un kapitale alash ja-ustura spehka, augtus isnest. Utraujam mehs wina tos weelus un ispostam wina tahs ishpaschibas, bes kureem wina newar angliga buht, tad audseliba apstahjahs. Seme zaur to parahda sawa kapitale dabu.

Pee kapitaleem tahlak peeder:

- 2) ehkas; schis peerahda sawu kapitale dabu zaur to, ka wina der augtu usglabashanai un fargaschanai.
 - 3) Lopi ir pa dakai eerotschi, pa dakai ne-issihkshati weeli, pa dakai ne-issihkshatus weelus fagahdajumi, bet wila tikai sawu darbu un kapitale.
 - 4) Eerotschi un mashines naw ne kas zits ka ta wisu dabigata eerotscha, proti zilweka meefas un wina tozektu pahrlabojumi; eerotschi un mashines ir zehluschees zaur kapitale un darbu, wina ir kapitale.
 - 5) Krahjumi sawu kapitale dabu it isfenti israhda zaur to, ka wina usglaba preeksch tahlatas mantas radishanas.
 - 6) Ustura lihdsjekki, bariba un apgehrbs tapat.
 - 7) Nauda.
- Kapitale ja-eebala stahwoscha un tetoscha.
Tas kapitale, kas weenreis bruhkets ne-ubruchfejajs, ir stahwoschs; tas kapitale, kas weenreis bruhkets usbruchfejajs, ir tetoschs.

Sadsihwe un sinatniba.

Estam scho nobatu 1878. gada ussahlam lopt, ka lihds schim, lai mums kshu amehlets tahds waijadfign wahreds isflaidroschanas deht. Zil mums ar publiku par scho nobatu isdewees jarumatees, mehs esam atsinusch, ka ta pahp pahrim leelala dala ar to ir pilnigi meera. Tomehr mums no diwi pusehm ari wehleschanahs isfazita, lai scho nobatu nenoschiktot zaur ihpashu schihpu, ka lihds schim, jo Lat. lastaji sawos laikstahs wehl ne-eshot apraduschees ar tahdu nobalishanu un tadeht lai denfajot wisus raktus weenu pehz otra, ka jau parafis. — Lai nu gan redatzijai alash ja-isturabs pehz lastaju balju wairatuma, tad wina tomehr ari to zitu wehleschanahs negrib ne-ewehrotas atstah un ta fatot pee malas atnest. Wina labprahst neweena negribetu aismeni un tadeht mehina ari schis nodakas pretineektus pahrlaezinat, ka ta waijadfiga. Zaur tahdu noschirshanu, bet ihpashji zaur smalkatu druku ir wairaf isdoschanas, wairaf darba, un tad mehs tomehr to par waijadfign turesusch, tad mums us tam eemestu gan netruhla. Pirms mehs wehlejamees sawu lapu paleelinat, orenfahret ka eegrosit, la latra nodata pehz eespehshanas teef patstahwigi nodibinata, ka ta neween lastaji latru reisi sin, kur tee un tee rakti mellejami, bet ari redatzija eespeeksch spehki nowehrot, zil raktu preeksch schahs nodakas waijaga. Tas labums, kas abahm pusehm zaur to zekahs, iriht jo wairaf azis, tad ewehro, ta mehs il nebetas nesam un nekshim bildees, kuras tatschu ja-isslaidro. Tagad kaws sin, kur schee isflaidrojumi alash jamelle, bet zil nepatishami buhtu, kad tee weenreis scheit, otru reisi zitur kshu ismehitati! Tahlak kaws sin, ka tuhli pehz teem nahf jantajumu isflaidrojumi, teesu-leetas, likumu isflaidrojumi un ziti raktini, kas us fahschivi un sinatniba schimejajs un tadeht neweena zita nobada til lahga nepeeder.

Kad beidhot wehl pat ne-ismahigahm azim wisai leelas grehtibas nemaf newar buht, ar tahdu eedalishanu drihti apraftees un atsiht, zil leetberiga ta ir, tad mehs zeram, ka turpmal meji zeen. lastaji ar to buhs pilna meera.

Osmanis Pascha.

Osmanis Pascha ir bsanis 1838. gada un ka tad schim brihsham 39 gadus wezs. Wina tehws bija Muri-efendi, stipri bagats mihrs, un deeneja Adrianopoles wilajeta (gubernä). Pee sawa dehta Osmana bagatas gara dahwanas pamanidams, winesch to aisdewa us Konstantinopoli, kur tas eesahktuma kahda Galatas skola mohshjajs un pehz tam Sultana tara lizeja. Pehdigi 18 gadus wezs buhdams Osmanis eestahja deenesta, tahda Siharjas pulka par korneti. Pa diwi gadeem wina pazehta par rotas meisteru. Druseeshi fahzlahs pret waldibu, un pret waldem farojot Osmanis israhbija leelu duhschibu un ismanibu; wina ar tur pirmo reis ewainoja, bet sultans Medschids winam dahwinaja „Medschidieh“ ordeni. Wehlati, kad ari kretas jala dumpis fahsa plofitees, Osmanim jau bija apofid-pallawneela schins un winam usdewa weeglos pulkus komandeeret, kuri bija fahstahditi pa pusei is Egipteescheem, pa pusei is Turkeem. Ar scheem pulkeem wina dumpineektus baubreis fahawa un ar joni ari eenehma wina stiprato weetu, gandrihs nepeerejamis sw. Jura klosteri. Par to wina pazehta par pallawneetu. Pehz jam Osmanis stahweja Bagdades pilsheta (Aljja), wehlati winesch faroja Semene (dala no deenwidus Arabijas) pret turees beduinu laupitaju ziltihm. 1874. g. Osmani pa-augstinaja par generalmajoru (saktu notakums: liwa). Kad Serbijas tarsch iszehlahs, tad Osmani pahfauza is Semenes, eezehla wina feriku lahrtä un usdewa winam Widini aishahnet. Par noweem schini kare, it ihpashji kausas pee Saischaras un Sjworas, sultans abduhs Hamids

başham labam labwehletajam augsta laime usderta. Swehtku swine-
 şhana beidsahs p. 1/11. wakarā ar kahdeem firşnigeem wahrdeem no
 beedribas preelşhneeka, kurōs wişch to wehleşhanos iřşazija, ka
 lai tapat, ka řhini swehtku wakarā swehtku-nams atřpihdot řpořchā
 gairşumā, turpmā jo wairaf ari Latweeřhu un labb. beedribu darbi
 atřpihdetu tizibā, miħleřtibā, řeribā. — Un galu galā, řcho
 pařinojumu nobeigdami, peelee-
 kam ori no řawas puřes nř
 nahřořhu jaimu gadu to
 wehleşhanos, ka lai iř weens
 uř muřřu beedribas godeem
 un řapulřehm atnahřdams,
 ka 12. deř., liħřři atneřtos:
 liħřřmu prařtiau, kam pa-
 teeřo preelřōs preeřajotees tra-
 kuliba un leekuliba reebtin
 reebř; ĵantru miħlu řirdi,
 řas draugu midū draudřigi
 runajot atwerahř un eeřilřř;
 weřelu padomu, řas pařilřř
 muřřu beedribas zenschanahř
 uu prot zeenit winas noluhku
 un mehřki! — R. R.

Zihniřchanahř pee Šhipřas grawas pret dabas-řpeħkeem.

Šhipřas grawa — to la-
 řitaji ĵau řin — iř tas weeni-
 gais zelřch, pa kuru muřřu
 armija teeřham wor pahreet
 par Bařkana kalneem; ar lee-
 leem upureem, ar neaprař-
 řtamahu greħtibahm to ee-
 nehma un pret Turku pah-
 řpeħku atřpařgusa. řcho til
 dahrgi eemantoto, til řwarigo
 zeku wairš newareja atdot, řas
 bija ĵařargā un ĵa-ařřtahw ar
 wiřeem řpeħkeem. Kara-eenaid-
 neeku muħřeři řakawa, atřita, uřwareja; bet tagad, řeemas-laikā, daudř
 1000 peħdas augřřōs řaludōs pee Šhipřas uř wakti řtahwofřeem un eeřam
 Turku Šhipřas-armija bija řaguhřřita, muřřu pulkeem bija ĵauřwar zits
 řahřs eenaidneeřs, řas daudř breeřnigahř, ne řa řařchutiř Turks; řas bija
 řa řs un negaifš. Ķai klauřamees, řo řinař par řcho zihniřchanos řahřřa.

Dimanis Pařchā.

„Sneega puteni tē bija til breeřmigi, ka řauķā uřtureteeř newareja ne domat.
 Wařřs-řaldatus no abahm puřehm atřauņa atřafat un eeřorteleja iř-
 pařchi preelřch tam buħwetāř wařřs-mahřinas. Bet ari řchihř iřrah-
 biĵahř par nepilnigahm, jo weħtra bija til řipra, ka řa mahřinas,
 řas no reřneem řoka blukeem taiřřtas, apgahřa un řaldati, řas řajāř
 eeřřhā bija, řitai ar mořahm
 no nahweř wareja glahřteeř.
 Diwas deenas no weetas ne-
 wareja řaur puřdeem řilwe-
 řka ne uř peeřdeřřmu řoteem
 eerandřit. Kreewu barafas,
 řas deeřgan řipri bija řa-
 řitas, řkuwa iřřustinatāř un
 řozitāř liħřř pat řaweem wai-
 raf peħdu dřiteem pamateem,
 zelřch uř Grabowu bija ařř-
 putinatš, muřřu kara-pulkeem
 řchā breeřnigā řaikā bija ĵa-
 iřtura uř wairaf tuħřřtoř
 peħdu augřteem řalneem, no
 wiřa palihgā atřtaħteem, beř
 patwerřmeř, — weeneem pa-
 řcheem. Ofřeeri, řas Sibi-
 riĵā un řeemeta Kreewiĵā par
 řeemu dřihwojūřchi, neatmine-
 ĵahř til breeřnigahř sneega-
 putenus ređřeĵūřchi. Pat
 uguns neřpeħja teltis pee-
 řilbit, jo weħřřch puħta řaur
 řeenahm un dřina duħmuř pa
 řkurřteeneem atřafat Neganti
 sneega-puteni pľořřahř pa ee-
 řeĵu, iħřto Šhipřas-grawu.
 řirgi, weħřřchi un řiti lopi
 řpeedahř řa no řahda dřihři
 řehřeti, un tee řopa ar řil-
 weřeem apakřch weena paĵum-
 ta mita. Ķaimigi bija tee,
 řas ar lopeem řopā wareja
 buħř, jo řaur řiltumu, řo tee
 iřdewa, wareja daudř moř řa-
 řilditeeř. Bee tam alařch bija ĵabiħřřahř, ka Turki, řcho negaifřu iř-
 leetodami, no deenwiduř-puřes neuřbruħř, řaur řo řchihř greħřibāř
 řinams weħř jo leelafas palika. Par pařchu leelako auku nebeħdami,
 Turki řchahwa uř muřřu leħgeri, řant gan řitai uř labu laimi. řaur
 řittigu atřaħřuma nomeħriřchanu un wairaf mehneřchus ar řchauřchann

turbanu (ap galwu apwiħřřiti draħnu), iħřřu řwarkeli un platas biřřas, řas pee řah-
 řahm řchawaras řaranttas. Ķaulā řtaigajot winahm ĵateħřpĵahř beeřā řchleieri, ar řwe-
 řřhu wiħřreeti runat wāĵ řitabi řa řařtapeetē iř řingri ařřleegřs, — winu waign řitai
 iħřřtais wiħřes dabo ređřet, ne řad řitš řahřs.

Ķpařchi eewehřojams iř pařchā řultana harems, no kura ĵauřahm eeřřih-
 wotajahm mehř řchodeem meenu řeen. lařřtaĵeem biħřē preelřchā řahřdam. řad winas
 geħřbš neřa-eetahř ar augřcham mineto aprakřtu, řad řas iřřtaidrojahř řaur to, řa řul-
 tanam — řa turpmā ređřeřim — iř neřķaitami daudř to „engeřu řilweta meeřā,
 řas wiř řařřhu newar weenabi geħřbteeř, ĵau řadeħř řa wiřeem řahřdeem harema en-
 geřeem naw weenāđř uřdeewums. — řultanam břiħw 7 iħřřas řeewas turet, bet leeku
 řeewu til daudř, řil winam řihř. řahřdu leeku řeewu mehřř buħř ap 300 un wairaf.
 Apdeeneřřchana ari řultana harema iř uřřizeta weħřřeneħm, turpřetim waktneeki iř „newai-
 niĵi“ melnaĵee weħřgi kureem par wiřřneeku iř „liřlars agařř“, řam piłs eeřřhigā walđibā
 řoti leela wara. Wiřas řultana harema řeewas iř weħřřeneēř, břiħwas Turĵeeteēř tur newar
 uřneemt. řultana maħte, mahřas un wina řiti rabi, řapat ari augřřateēř wařřs
 amata-wiħřri weens otru mehřgina pahřřpeħř, řultana haremam alařch ĵannuř dailuř
 řeeweeřchus, wiřwairaf no řchereķeřu un Georģinas řauteeteħm, peeweeřdami. No řchihř
 řultans iřřangahř řawas 7 řeewas, řuras ne peħř waħřda, bet peħř řaita (p. p.
 piřmā, otrā řeewa z.) apřřme. Par řultaneħm řauņ řitai wina maħti, mahřas un
 meitas. Wiřas harema uřneentas řeeweteēř nořauņ par „odaliřlahm.“ t. i. iřřtabāř-
 meitas. řultans nořata pařs, řahřdu wiřch weħleşĵahř, beř wina pameħleēř neweena
 neđřihřřit naħřř preelřchā. řakra odaliřta, řo řultans pee řewiř aizinaĵis un par
 řawu řeewu paĵehřis, dabū řawas weħřřeneēř un řawuř melnoř wařřneekuř. řahřs,
 řas řahřdu piřzi břeembeĵūřchāř, dabo to waħřřdu „tařeki.“ řurahm liħřř řchim iř wařřs

mantas ihpařchu gada ĵeb tupeku-naudu peeřřliħřra. řa wiřleelata wara harema iř
 řultana maħtei, řo „walidē-řultana“ nořauņ, bet řahřdai no wina weřahm miħřakahm ĵa-
 gahřā, řa harema řeewas neřahř pluhřteeř, it řa řakes weenā mařřā. — Peħř řultana
 nahweř řahm odaliřlahm, řas řitai piřņeřeř břeembeĵūřchāř, iř břiħw haremu atřtaħř
 un appreĵeteēř, bet piřniřchu maħtes no harema wairš nekeel aħřā, ĵa řahřdai no winahm
 warbuħř weħřat neřřdobahř walđořřchā řultana maħtei buħř un řaur to wiřřpeħřigāř
 walidē-řultana weetu eeneemt.

Harems řultanam ĵeb iħřřati: Turku wařřtei iř gada mařřā miřřoneem, un pa
 leelatai dařai řas ĵauřluħřto par Turĵiĵas laizigāř un garigāř bankroteř řehřoni. řo
 řad daudřreĵř ĵau weena řeewa pařpeħř bagatu wiħřu par ubagu un par řawu „turku-
 waroni“ pađarit, — řo řad gan nepařpeħř řimteeem un tuħřřtořeem řeewu řozigi
 un eħřmoti iř ređřet, řad řeewa noneħmuře řaimneeřibāř un poliřřitāř ořřchāř řawāř
 roķāř un řawam wiħřram weetu eeraħřdijūř řatupařāřā, un řirdš eřpeħřloĵahř, řahřdu
 beħřdigu radijumu wiħřra teħřpā uřřuħřoĵot, — bet ar iħřgnumu ĵanořřataħř uř wařřti,
 řurā řeewas weentahřt par weħřřeneħm teeł turetas, bet otruřahřř tai řreemt pee
 dřihřwibāř uu iřřuħř beřřřamo dřihřwibāř řulu. Turku wařřs řagruħř ařř „řeewu-nelaimes.“
 G. M.

Ķantajumu iřřtaidrojumi.

1. J. S. — D. D. Wiřeem řauřchu ĵeb paĵařta řolotajeem řurřemē, řas no
 řolu wiřřwaldeř atřřihři un amata eēřelēti, peħř řilumeem iř liħřřigāř teeřřbāř neween
 řara-beeneřřā, bet ari galwas-naudas beħř. řadeħř mehř eřam pahřeēřģinoēř, řa řuřřu

darbojotees, Turku leel-
 gabalneefem taf isde-
 wahs kahbas reises trah-
 pit, zaur to muhsejem,
 kas weenâ weeta sapul-
 zejufchees, deefgan leela
 fflahde wareja notiff.
 Bet par laimi tifa weena
 weeniga Turku leelga-
 balu g:anatu bumba
 fprahga wafam, zitas
 lodes nofita tika kahbus
 fopus. Betorta deenâ
 pee leela aufstuma ne-
 gais nostahjajs un fou-
 les stari us sneega-lau-
 keem, pee mefcheem, ka-
 fteem un befidenu ledus-
 tiffahm tuhfftofeh rei-
 feh m atspihdeja. Kattr
 freidsahs is sneega ap-
 putinatahm tellim ahra
 un apbrihnoja fcho waren
 janku fkatu. Bes kawef-
 fchanahs un ar wifseem
 fpehsteem eefahfa tuhfit
 pee faweenofchanas ze-
 keem un waktssaldatu-
 lihujas strahdat, leelas
 sneegalupenes ifrotot.

Turku fultana harema eedfihwotaja (fl. 3. lp.)

ias kehniensch, wairs
 naw stary dshweem
 — wina dehls, Sta-
 lijas trona manti-
 neeks, prinzis Hum-
 berts ir wina pehdas
 eestahjis, us Stalijas
 troni uskahpis! Ta
 ir, ta aifgrahbdama
 mehfts, kas 28. dezembri
 (9. janvari). Ciropu
 pahsteidsa. Ne fahpi-
 gas gaudas ahryufs
 Stalijas atflan us fcho
 finu, — ne dfitas beh-
 das mehš tehryamees,
 ka Stalijas kehniensch
 ir nogrimis nahwes
 fnauda, — bet mehš
 lihdi ar Ciropu zeenijam
 Staleefchu, dfitas firds-
 fahpes, ka ne-ibidina-
 jamais listena nosleh-
 pums zaur peepeshu
 nahwi wineem atrahwis
 mihfoto waldbneeku; mehš
 nemam dshiwu dalibu
 pee fchihm isprotamahm
 firds-fahpehm un no-
 fstumstam lihdi ar wi-
 neem, ka teizams wihrs,
 duhshigs brikwibas un
 tainibas ifkarotajs un
 lahs zilwefs sawu gaitu
 nobeidfis, naw wairs
 stary dshiwotajem, ne-
 war wairs jihnitees,
 zeest un uswaret.

Wiktora Emanuela
 dshwe bija Stalijas
 dshwe fchi gada fim-
 tena beidsamaja dakâ;
 wina dshiwiba, wina
 zenteendâ un waldbchanâ
 bija faweenoti Stalijas
 zenteeni, wehleschanahs,
 preeki un behdas. Bet
 wina leelakee nopelni ir
 tee, ka sem wina wal-
 dbchanas Garibaldis fa
 patriotiske zenteeni pee-
 pildijahs; ka Stalija tika
 atfwabinata no Au-

Dajwadus itaus.

No ahrsemehm.

Politikas pahstato.

Cefam pahredsam
 tos fwarigafos politikas
 un diplomatijas notiku-
 mus pee weza un jaunâ
 gada zeta-juhthim, lai
 godam peeminam weenu
 peepeshi zaur nahwi no
 Ciropas walstju konzer-
 tes us muhshigu dusu
 aiffauktu waldbneeku no
 Deewa fchehlastibas un
 tautas aizinaschanas.
**Wiktors Emanu-
 els, pirmais Itali-**

ifstehgshana; no galwas-naudas oklada, kamehr Juhs kolotaja amata fahwat, netahdi
 fcheksti zeta nehehw, til lihdi ka Juhs kameral-teesai eefneedfat luhumu un waija-
 dsigas leezibas, kas irahda ka Juhs kauschu kolotaja amatu teesham pilbat.

2. P. S. — **Augichturfemê.** Juhs gribeet finat, waj majorats- jeb fami-
 lijas-muischa, kuras ihpafcheeks miris un isprezetu mahsu atstahjis, pehz wina nahwes
 paleel fchij mahfai jeb waj ta pahreet krona ihpafchuma? — Majorats muischas ir
 tapat privat-ihpafchums, la zitas muischas, til ka tahs pehz no pascha Keisara apstip-
 rinaterem nosazijumeem ne kad nedrihtst pahrdot, bet muhsham paleel tai paschai fami-
 lijai, pehz fcheem nosazijumeem un pehz wispahrigem mantibas-litumeem. Majorats
 muischas mahjas turpretim war pahrdot, tomehr alafch tilai ar riterfchafis-komitejas
 atwehi un pehz teem pascheem agrar-litumeem, kas preefch zitahm privat-muischahm
 laisti. Xedeht „krona taffes“ te tapat nebuht naw, la preefch tahm zitahm muischahm.
 (Wisaugstali eystiprinati nosazijumi, la Kursemes majorats-muischu semneeku mahjas
 pahrbodamas, no 27. maija 1870).

3. Pag. preefchu. J. K. — **Dr.** Pagasta-litumu § 8 til Wahzu, til
 Latw. waloda (Kursemes tulkojumds) pilnigi faetahs ar originalu. Tahs pagasta
 pilnas fapulzes, kam wif pagasta amata-wihri ja-eezel pehz notezejufcheem trihs dees-
 nesta-gadeem, ir jau zaur litumu nosazitas, — ihpafchas atwehles te newajaga. To-
 mehr, zil mums finants, Kursemê usraugu-teesas pagasta waldehm katru reisi laifch
 wehl ihpafchu pamehli tahdas amatu-wihru wispahrigas zeshanas behl, lai ta netittu
 notaweta waj nepareisi isdarita. Dashedas pagastu-walbes ari no sewis usraugu teesai
 fino, ka tahda zeshana wajadstga, un no tahs tab fanem wajadstgo atbildi. Bet
 pee wifahm tahdahm zeshanahm, kas wajadstgas to treju gadu starpâ, tadeht tab
 ir la ahrlahrtigas un ne wis la wispahrigas usluhtojamas, litums pagehr ihpafchu
 usraugu-teesas atkaushanu, kura ari katru reisi ja-isluhdsahs, zitadi pagasta-fapulze
 buhtu pret litumeem un wehleschana nederiga. G. M.

frijas spaidetekun un palika swabada, weeniga un spehzigā; ka pawesta un garigneeku laiziga wara kluwa salaušta, ka Romai peeschkibra to weeti, kas tai peenahzāhs: ka ta palika par saweenotās Itālijas galwas-pilsehtu.

Wiktors Emanuels, Sardinijas printscha, kas wehlat par Sardinijas tehniin palika, un wina laulatas draudsenes, prinzeses Tereses no Lotringu-Toskanas nama dehls, ir dsimis 14. martā 1820. Wiasch mira pehz ihsas flimibas plauschu karsoni, 28. dezembri 1877, pulst. 2 1/2 pehz pusdeenās. Telegrams peeleef to wehsti klahst, ka wiasch mirdams fanehmis deewmaisi, basnizas schelastibas-lihdselkus. Pawests winau bija istuhmis no basnizas flehija, wina zenteenu un waldischanas deht. Beidsama stunda wiasch falihdsinajees ar basnizu, ar pawestu, — ir padewees tam wezajam firmgalwim watikana, kas sawu laizigu waldbibu newaredams peezeest, winau bija uskrahwis leelos basnizas-lahstus. Nejdibinajams ir tas leelais noslehphums pee zilwela beidsamās stundinas, pee dsihwibas un nahwes zeta-juhthim! — Weegla dusa Wiktoram Emanuelam!

Wina dehls Humberts nu ir Itālijas tehniin. Wiasch esot brihwprahstigs un stiprs garā. Kaut wiasch sawa flawena tehwa testamentu ispidbitu!

Pasihstama „deenwidus-leeta“ — grimstoscha Turku walsts — ir tas awots, is kura nu jau no 1875. gada Eiropas politikas ahderes iswehrd, tas lamols, ap kuru diplomatu gudriba un zenteeni schketerejāhs. Anglija pee tam ir tas awota-uhdena maifitaja, ta lamola saresehginataja. Dsg. gada beigās meh dewahm jo plauschu iskaidrojumu par kara-zehsoneem, par Anglijas kupseha-politiku. Tur jo tuwal iskaidrojohm, ka Anglija — pehz Pkewnas eenemshanas redsedama, ka Turks wairs newar atturetees, ka wina wara drihti buhs lausta — ar wiseem spehkeem ruhpejāhs, lai flehdsot meeru, ja wairat nē, tad tatschu pameeru. Peeminejahm ari, ka wina usnehmusehs abahm walstihm buht par widutaju, bet no Kreewijas atraidita ar to sinu, ka Turkam pascham meers jaluhds. Beidsot tur fazijahm, ka Anglijai ar to wehl nepeteef, ka wina wehl uodomajuse peeprahst, sem kahdeem nolihgumeem tad Kreewijai gan pameerū flehatu. Muhhu tur islasitas domas ka Kreewijai ir schu uzmahshchanos atraidih, ir apshprinatas zaur telegramu sinahm, pehz kurahm Anglijas waldbiba no Peterburgas atbilbi fanehmuse, ka tikai uswaretam Turkam ween peenahshahs pameera waj meera isluhgtees. Nu Anglija, jeb ihstati: lords Wikonshilds mehginaja Eiropai peerahdit, ka zaur Kreewu neaproschotu uswarschannu neween ihpashchi Angtu, bet ari wisas Eiropas labklahshchanahs kluhstot maitata. Bet Eiropas leelwalstis to netizeja; ahtraki winas tiz, ka ja Angtu ware-nais spehks deenwidus juhreas uhdenās ari naw jaisnihzina, tad tatschu tam jagahda wajadshgais pretswars, kusch tik tad war rastees, kad Melnā juhra nahl Kreewu rokās un kad Bosporus un Dardaneli, kas scho juhru ar Widus-juhru saweeno, teef wakam preeksch Kreewijas kara-slotes un andeles. Tahda wihsē tad Angti ir ar scho mudinashchannu ne tā naw panahskuchi, ir weeni palikuschi, tā tee bija. Bet weeni paschi wini pret Kreewijū kara newar un nedrihtst usshakt, lai grosahs, htau j un draud zil grib, jo wini, ja dauds, tikai kahdus 40 lihds 60,000 wihru waretu Kreeweem preti suhtit, bet pat jau tad winaem kara-pulki no Indijas buhtu jasauz palihga un tas ir loti bailiga leeta; Indija, kur wis ruhgst pret Angtu waldbibu, jau tā tā ir pa daudf mas saldatu, un Anglijas armija paschu mahjās ir panihstuse, tagadeja kara masderiga.

Gan Angtu waldbiba schogad daudf ahtraki ne tā ziteem gadeem (us 5. janwari) sa-azinajuse parlamentu un ispaudusi, ka tam lisschot loti swarigas leetas preekschā, pagehreschot naidu preeksch kara-rihshchannahm re. Bet wis tas wairat ne kas naw tā tikai atli baidelki, no kureem Kreewijā, Angtu wahjibas un weentulibu pasihdama, jau it nebuht nebihsees. Angtu tauta kara negrib; tapat ta leelakā dafa no parlamenta lozettekē, kas jau tagad isfahsh par meeru un waldbibu, tapat tā gandrihs wihu pilsehtu walbes, kopmani un beedribas, dod padomu, lai ta paleef mahjās un lai walsti negahsch nelaimē. Tā tad nespehziwa saweenojāhs ar tautas negribeschannu pret waldbibu — wisi winas puhlini ir weltigi bijusch, winas jaukās zeribas, Kreeweem ar setmi zeta stahtees, ir wehja!

To pee laika atsihdama, wina peepejchi pahwehrtuse sawu lihds-schinigo politiku un tagad pawisam leeds, ka wina ari kad buhtu zitu to gribesuji, ka tikai meeru. Winas suhtnis Konstantinopole lihds schim Turkus alash jo stipraki musinaja us kara turpinashchannu, us kashchanos „lihds beidsamajam wihram“. Tadeht tad ari Turku waldbiba — tā isg. nedekā sinots — tahdu karn noswreeda tam brihdi, kur Sofijas pilsehta jau bija Kreewu rokās! Ka Turki nu lihds ar Angtu politikas pahwehreshchanos scho sawu spreedumu peepejchi atkal apgahsusch, ir loti lehti isprotama leeta. Tagad wini grib meeru, ja wairat nē pameeru. Wina suhtnis ir zeta us Kreewu kara-wiswaldbibas korteli. Bet tad tas spreedums krita, kuru ispididams wiasch us zetu dewahs, tad Sofija wehl bija Turku, tad Balkana armija wehl bija stipra un spehzigā. Tagad, winau zeta esot, ta leeta peepejchi grosijusehs: Sofija ir muhsu un Turku stiprakā, kahdus 25,000 wihru leelā Balkana-armija ir saguhstita, isnihzinata! Turku kara-spehks Eiropā ir lausts, ari Filipopole un Adrianopole drihs buhs muhsuju rokās; Asija winaem naw leelatas zeribas, — Turki it drihs buhs wisgaligi uswaretu, — to ar tahdu walsti lai wehl pameeru flehds! — Tas ir tas jautajums, kas nu Turkeem un wina nespehziigem draugeem Anglijā buhs labi ja-apdomā, eefam wini pee sawas gekigās leelestibas paleef.

Pehz muhsu domahm Turkeem ne kas wairat neatleef, ka meeru flehgt, — proti tahdu meeru, ar to Kreewijā war meera buht, jo muhsu waldbiba truhkst eemeslu, atkal no rokahm islasi, to wina Balkana kristigo un sawas Walsts labklahshchannā ar til dahrgeem upureem uswarejusi un eemantojusi.

Tapehz tad ari ne wis waj meers jeb nē, bet kahds meers? ir tas jautajums, ar to Eiropas leelwalstju waldeekēem tuwakā nahkotnē buhs janodarbojāhs, kad Turki sawu ihstu stahwokli buhs atsinusch, un no Deewa teefas meeru luhgsees.

Bet ka schis nahshochais meers wairs newar dibinatees us tā fauktās „Konstantinopoles konferenzes“ spreedumeem jeb, kas tas pats, us „Londones protokola“ nosazijumeem, — ir lehti protams. Toreis Turku walsts bija neaislahrta — tagad ta pa balai ir Kreewu rokās; toreis wina wareja atsauktees us sawu kara-spehku — tagad winas armijas kopala ir isdelheta winau is schu tigi pulzini un laupitaju bari; toreis wina semi tureja par Eiropas lutelliti — tagad winau ja-atshst, ka Eiropa „Krimas-karu“ negrib un newar atjaunot; toreis wina zereja us Angliju — tagad wina sin, ka Anglija winau newar lihdsot; toreis wina gan bija Deewam un wihai pasaulei, bet ne Kreewijai parahdneeze — tagad wina Kreewijai parada miljonu-miljoneem par kara-isdoschannahm, par krituschu Kreewu familiju apkopschannu us wihu muhschu re. Toreis Bulgari, Herzegowineesch, un Bosneeschi bija winas nelaimige pawalstneeki, un Serbija un Rumeniya winas pawalstes — tagad wini schē ir brihwi, zaur Kreewu dahrgeem upureem un Kreewijas, Rumeniya, Serbijas un Montenegrijas dehlu afinim atpestiti — wini nepadossees wairs Turku juhgam, neatsihsh wairs wina waldbibu; toreis wina atkauzāhs us „Parises lihgumu“, kas winau Eiropas walstju padomē weetu un winas robeschas apdoschinaja — tagad schis lihgums ir isputinats un lihds ar to Kreewijā wairs nejuhtahs saistita pee schi lihguma nosazijumeem, kas winau aisleedsa Melno juhru, Bosporus un Dardanelu uhdenazekus, — aisleedsa ari zekus us Asiju, us bagato Indiju re. Schē zeki ir wajadshgi, lai Kreewijas kara- un andeles slote kahrtigi atshstitos, lai winas andele usplauktu, lai wina sawus auglus kahrtigi waretu isleetat, lai tas peeplititos, us to wina gadu simtēds zentusehs un zenschahs; beidsot lai winas robeschas deenwidās buhtu droshchas, lai Turki un ziti pusmeschanni turenes eedshwotajus katrā brihdi nespehtu satrakot. Un to panahst tikai tad, kad bes wisa ta wehl Karfa, Ardahana, Wanēs, Erseruma un Basma pilsehtas paleef Kreeweem, ka Turku spehks pee schim robeschahm paleef salausts, tā tas tagad ira.

Tas ir tas swarigais jautajums, kas preeksch nahshochas meera noslehghchanas eewehrojams; tee ir tee taisnee prahjumi, us to Kreewijā zaur saweem neaprehshinajameem upureem schini kara ir eemantojusi neaisleekamas teefbas, — teefbas, kas no Eiropas leelwalstihm pehz tautu likumeem jazeeni, ja-atshst, pret kurahm pat Angtu kupseha-politikai japaleef kaunā.

Waj Turki waldiba, eekam wina fawu weetneeku us Kreewu wistortetekem Giropa un Asija suthijufi, wifu to apdomajufi un eeweh-rojufti, mehs schaubamees, un tadeht meh's ari domajam, fa ne pa-meers, ned's meers til ahtri nekhu's slehgts, ka Turki tiz un Angfi wehlejahs. Masch jo projam karodama, sawas eemantotas teefibas fargadama, Kreewija ufwarehs alafch jo wairaf, ees alafch jo tahlaf, lihdf Turki — schi par neufwareama turetā tauta — beidsot feni atsihs par pilnigi ufwarecem, un lihdf Anglija — schi par to wiffpehzigako juhras-waroni turetā walfts — wairs newarehs leegt, fa wina Tur-fam ne fo aewar lihdfet, fa wina japadobahs Giropas gribai. Kad schis hahdis atnahs, wehs nesinam; bet meh's sinam, fa tas pee durwigm. *mad. en. eewarohi. hahdis. ojt. en. 2. hahdis. ujt. 3. atnu.*

Un Giropas leelwalfts, fo tahs barihs, waj tahs buhs mee-rā ar Kreewa pagehreumeem? *Soi. eewarohi. hahdis. ojt. en. 2. hahdis. ujt. 3. atnu.*
 Des andelefchanahs, schinlfefchanahs, faulefchanahs, ni gan ne buhs, bet — fa jau minets — wispahrigi unahn schihs Kreewu teefi-bas ir ja-attijst, kad ari nebuht nerehkinatu, fa winahm truhft ee-mehfla, truhft spehta, Kreewem to atnemt, las wineem jau ir rotā; jo til leelat un plafchai walstei, fa Kreewija, ta newar seet rotas, fa „Parifes lihguans“ to darijis pehz Krimas kara, fur Kreewija bija uf-wareta, fur wisa pasauke no Kreewem bijahs, it ka no fwehrem, un neatfina, kahds kultur-wehstutigs usdemums wineem ir Asija un pee-beenwidus Slaweem. „Parifes lihguans“ ir netaihuiba, warmahziba; tas nu ir simtkahrt ischiziuats, wismafak Turzija us to wairs newar atjauktees. — Un waj tad Giropas leelwalfts nesinaja, fo tahs dara, kad winas atfahwa Kreewem brihu rofu, aiflaweja wispahrigu Gi-ropas karu, notureja Angliju? Waj winas — to daridamas, it lehti newareja aprehinat, fa Kreewi ufwarehs, fa Turki wara no wineem fhuhs sadragata un fa tad tas notifs, las tagad notizis? Titai afli te wareja alotees, schaubitees, un tahdu atlibu Giropas leelwalftju politikas wadoneem newar ufmafht. *Kas notizis, tas ir notizis ar fiau, un las nahl, ir jau aprehinat. — Beresim, fa ne kahdi kawekti nenahs ftarpā, las muhsu dabigās tehwijās teefibas mafinatu un winu aifla-wetu, los auglus bandit, fo wina ar fawu milfu zihufchanos taiht un wateefi eemantojufi!*

Kad Giropas leelwalftju unufchanos watefch, tad gan kahrt eemeflu, no tahdeem kawekteem bihtees. **Wahzija**, paldees wahzu keifaram un firftam Bismarkam, wisa schini gruhā zihufchanā ir pee-rahdijufi, fa winas politika ir tafina un fapratiga, fa wina ir Kreewu ihtais draugs. Winas nopelns wiswairaf ir ari, fa **Auftrijs**, furas kaijars ir muhsu mihtota Semes-tehwa ihts draugs, no cejaukfcha-nahs fhuwa aiftureta, fa ari **Italija** muhsu leetai naw pretineeze, beidsot fa **Franzija**, furai gan deefgan fo zihnitees bija pafchu mah-jās palika meeriga un fa tadeht **Anglijas** ahftifchanahs palika bes-zeretahm fefmehm.

Turzija, fa tur eet? Nu, fa jau walfti, fur namis us namu gruhft! Nedrofscha, nepafthwigā politika, schaubifchanahs, eefchigu partiju fildas, wifur wifadas kaislibas, trakums, dahrgums, hads, pofts, nahwe — tahs ir tahs fihmes, pee kam tagadejo Turziju war pafiht. No waldiba schodeen nopreesch, to ta rihtu apgahfch; schodeen grib kantees lihdf nahwei, rihtu Angtu fuhntis pawehl lai lihgt meeru; schodeen Turki feni wehl tura par neufwareameem, rihtu finas no kara-laukeem winus padara par fewas-bahbalm, par raudadameem behrneem, par waroneem, las pagihft, kad kahda fina atnahf, las naw pa prahtam. Schodeen fultans pawehl, lai wifil pawalftneeki, las 20—40 gadus weji, eet kara — rihtu winam fino, fa neweens neflanfa. Schodeen friftigos hfen nahwe pret friftigeem — rihtu wifur fin, fa tee ne-ees. Fa ir tagadeja Turzija, — walfts, furas deenas ftaititas.

No eefchjemehm.

Peterburga. Fligeladjutants N. M. Baranow, fa lafit atmineees, faguhftija daschus eenaideeku fugus pee Benderaklijas. „Solofs“ tagad fino, fa Baranowa dafa pee schi eemantojuma iftafot ap 104,000 rubin. **Selgawa.** Sesideen 17. dezembri pehz pufdeenas fche atweda faguhftitus Turfus! 8 ofzecerus no widus — un 32 no femas rangas

un 174 faldatus. Schee wiff peedereja pee Karfa aiftahwetajeem. — Bilweli bija tuhftofcheem aif finahfribas fapufzejuschees, gribedami kara-eenaideeku, pa furu waras darbeem til besgaligi dauds rafstis, waigu waiga redset, bet wifil ifturejahs tott meerigi faguhfiteem ee-naideekeem preti. — Ka dfrb, tad if peenas 30 Turfu faldati pils-fehdt strahdashot, malku jahgedami un fcheldami.

Ji Widfemes, fa Wahzu ariw, fino, ehot pa teem gadeem no 1872—2876 pawifam 2371 zilweli (wihri fceewas behni kopā) no schihs gubernas aifgahjufi, few zitur dshiwes weeru metlet. 1872. gada aifgahja 347; 1873. g. 558; 1874. g. 392; 1875. g. 509; 1876. dada 565. Kad wifu fcho aifgahjeju ftaitu falchidina ar Wid-femes eedshiwotaju ftaitu, tad otronam fa pa teem 5 gadeem no if 200 eedshiwotajeem 7 fcho gubernu atftahjufi.

Zehju IV. draufdes teefas aprikti ar goda fihmehm, hibraba medakeem pee Stanislawā bantes nefajameem, par ufzihhibu amata apdahwinaki fchee amata-wihri. Zitstun un Wahskalna walftiju weza-lajs Zukurs, Katrines walfts wezajajs Turjahs un Briagu Walfts ftrihweris Blunt.

Mus Vienthals nomiris 21. dezembri 1877. Wifch bija dfinis 1803. gada, Laudones pagasta. Katts Latv. raktu mihtotajs pasih schi ftima tehwa wahru, fo dauds un daschadus raktus Vie-venthals sawa gara muhscha Latweefcheem pafneedfis, gan pats faze-redamis, gan ari if zitahm walodahm pahrtalkodams. Salda un fwehta bija schim ne-apufufcham strahdneekam Latvju tautas attih-ftibas laika! — Idewiga briedt dofm jo fuwafas finas par Ana Vienthala dshiwes gahjumu un wina raksteem.

Juhras stolas. Ka if Waldemara gada-pahrskata redsams, tad Leepajas juhras-stola mahjahs 21 Latweets, Wentpils juhras stola ari 21, Dunadagas 24, Palangas 6, zitas Kurfemes stolas 67, Minufchōs 17, Ritga 8 un Anafchōs 36. Dumbaga bes tam wehl mahjahs 25 Lihwi.

Janus Sarkana krusta spitals. Trechdeem fcho ned. pulkften 2 pehz pufdeenas tifa Libefhalas muhscha jauns spitals no pareiftiz. Dr. mahzitaja M. Drefler i. eefwehtits, zeenijama Widfemes *von Reichardt un dandl weefu fahfchchans. Libefhalas* muhscha atrodahs pee Kridnera dambja, netahnu no uhdens ftanftes un peeder Plawneel familijas lozefkeem, ihpafchi brahteem Jakob Daniel, Nikolai Bernhard un Tomas Plawneel un wina brahlenam Nikolai Plawneel. Schee kungi bija Sarkana krusta beedribat fcho muhschu atwehlejufti deht flimneeku kopschanas un pee tam apfolijufchi 6 meh-neschu laika to wajadfigo malku preefch turinaschanas dot. Mafschas ehfa, las jauka partā ftarp kofeem atrodahs un furā ir leelas, augstas un gahchas ruhmes, ir preefch tam wijai geldiga. Wehl pee tam Plawneel kungi us fawu rehkinu dema tahs wajadfigas, gatawas ufstaitas 24 gultas, ar dubult-palageem u. l. pr., frefhslus un galbus, wifus traufus, lampas un 3 faimneezipas leetas, ta fa flimneeki katru deenu te war tilt ufnehti. Ihpafchi pee gultu drehbju ruhfigas apgah-dafchanas pelna godam peemineschanu Matilde Plawneel funde un Wilhelmine Plawneel jaunfundse. Ari par to ir gahdats, fa flimneeki war jauka un filta iftabā masgatees, preefch kam ir bleka wana ar eetaifi preefch uhdens peelafchanas un nolafchanas nolikta. Sehtas widu ir mafa mahjina preefch drehbju masgafchanas. Ta tad Sar-kana krusta beedriba no sawas pufes gahda par flimneeku apgehru, jahlehm un apfopfchanu. — Enturneeku etermanis A. Strauch i. ir labprahftigi ufnehmees us Sarkana krusta beedribas rehkinuma to etono-miju weft, pee kam kahds dahmu pulzinfch no enturneeku familijahm fabeedrojees, las te katru deenu grib flimneeku apfopfchanu pahrraudfit. Par ahftii te ir ifraudfits Dr. Fort. (M. w.)

No Ufas pilsfehntas. Gribu zeentigeem lafitajeem par fchejee-nes femi un laudim un par fawu dshiwu jo gari un plafchi rakffit. Nonahzis te, wifpirms diwi nedekas katru deenu ftogaju zauw wifu fcho aprikti pa mefcheem, upchun un pee teem Kreewu kopmaneem un femfopjeem, las te jaw nometufchees; to es dariju tadeht, lai teeku us reifi ar wifu fcho apgabalu pasifstams un tad us preefchu lai waru wifas darifchanas weft „fa mahja.“ Seme preefch pahrdofchanas te ir til dands un teel no wifahm malahm peefolita, fa teefcham newar fapraft, furu nemit un furu atftahf, tapehz es tuhlt fchogadi femi wehl

nepirkšchu, bet strahdachu to teesu duhschigati ar biščufopščanu ween, tad man ir laits, nahloščā wafarā gruntigi apstatitees un prahtigi ismeklet few pasigu stuhri, jo tad war ismekletees, tad taf labali ir nemt no teem labeem to wislabako. Preeksch biščudahrja es ismekleju itin pasigu weetu, 2 werstes no Tešejewo zeema Sim upes malā un norenteju no Baschfireem tanī weetā 100 puhraweetas semes us 12 gadeem, par desmit rub. par gadu un tos ofolus un leepas, las tur wirsū aug, ari waru zirft un bruhket preeksch sawahm wajadsibahm; — bet par to mehš runasim pehzat; tagad grihu wisapreeksch Jums zil nezil aprakstīt šcha zeema un widus dabu un isflati. — Tešejewo zeems ir 72 werstes no Ufas pilsehtas us rihteem, 1 wersti no Sim upes eesahlahs Ural kalni un ir reis kreetni augsti, tā la leetus laikā padebeschi wijahs ap kalna galeem; no šchejeenes statotees kalni isleekahs til 2 waj 3 werstes buht atahku un isflats us teem ar leepahm un ofoleem apaugušeem kalnu mīlseneem ir koti jauks. — Tešejewo zeemā dšihwo 3 Kreewu kopmani un 59 Baschkiru familijas, kuzas no biščufopščanas un luhku taifšchanas ween dšihwo; seme nemas neteel strahdata; reti lahds Baschkiru fainneeks ir eetaifšjis few ¼ puhraweetas leelu dahrsu, ko ar schipeliti usurbina, jo arklis wišā zeemā naw, un eestahda few drusku kartupekus; — lahposteem un zitahm dahrsja leetahm tē naw ne sinas; tad katrs fainneeks wehl tur pahru firgus, pahru gowes un reti lahdu kasu waj aitu un tas tad ir wišā wina fainneeziba; wišs kas pee dšihwes ustura wajadsigs, teel pirktis no Kreeweem, kas zitōs zeemōs tē aplahrt dšihwo un semi kopj. Ap zeemu rinki ¼ werstis tahmā ir nore un tahfaki wisaplahrt mehšs, maktigas leepas, ofoli, wihschani un klawi, kas no apakšas sa-auguschī ar wišadahm lapahm un sahlehū, aweenehm un apineem wiszaur til beesti un zeeschi la gruhti zauri tilt; tē mehšōs gruntigi tā isflatahs, tā Amerikas karsta strehka ne-aistiltee mehšchi us bildehm teel mahleti; rudens laikā tē eegahjuscham mehšā schkeetahs buht alus bruhsi, til stipri ošč pehz apineem, tad apinu galwinas ir gatawas; wafarā wišwišadas pukes un sahles seed zauru wafaru un tad nu wehl sahst leepas seedet, tad laifam gan tā wajag rahditees, ka tē ir ta bišču paradihse; — bet to wišū nahloščā wafarā redšeschu ar sawahm azim un tad wareschu wairak par to spreest un iunā rakstīt.

Seme tē ir ta flawena melna seme, melna tā krahtis us 2 pehdu beesumā; apakšā stiprs mahls, geldigs preeksch keegekem; Mī seme nemas nepagehr kuhdoschānu un tā tad ari kuhdu weščana us tihrumu ir schini apgabala nepasihstama leeta. 12 werstes no šchejeenes us Ufas pusi ir eenahzeji no Bjatkas gubernas apmetušchees us dšihwi un jaw 8 gadus semi kopj; tad schis nu ir tas pirmais gads, ka wineem labiba palikuse stahwot; agrakōs gadōs weenumehr kritefse weldē; wini pehz weza eeraduma ir prowejuschi dahrsōs kuhdus list, bet fur kuhdus uslikuschī, tur nefas wairs naw audsis un bijis dahrsj jataifa zita weetā. Schee kautini no semkopibas ween tagad jaw sahst palikt par turigeem wišreem, buhwē schogad sawu basniyu un zere mahzitaju un basnizas kalpu bes šweščas peepalihdsibas ušturet, preeks statitees, tā teem weizahs.

Tanis apgabalds, kur tē Baschkiri dšihwo, rahdahs buht ta wislabaka seme; nahloščā pawafarā liffchu sawam Sweedru arklam kreetni noslihpetees, tad redšeschu, kas isnahs ar lahposteem un burfaneem; par noschelojumu es sawu arflu til tad dabuju no transport-lantora, tad seme jaw bij fasaluse un tā tad schoruden art ne-isdewahs. Tas arklis ir par leelu brihnumu wiseem šcha widus eedšihwotajeem un wišī koti fahrigi redset, tā wišsch ees. — Mahjas schini zeemā wišas no leepu bakkeem buhwetas, tihri kreetni nostrahdatas, ar gaischeem logeem un brangahm krahtnim. — Es no-ihreju preeksch fewim weenu istabu 7 arschines garumā un platumā un 4 augstumā, ar 5 logeem, no kureem 2 us rihta un 3 us deenwidus pusi, ar brangu krahtni, kas kreetni silba, logōs ir dubultrahmi, tā ka no aukstuma naw ko bihteēs; mafsā ar malku un apdeenešchānu 3 rubl. par mehnesi, ehfa ir jauna un seenas, greešti un grihda balti tā krihts, jo Baschkiri ir deesgan tihrigi kaudis, tā tad es sawā torteli eetaifšji few deesgan patihfamu dšihwi. Oktobra mehnesis tē bij koti jauks un silts, tihri tā wafarā tagad gan seme ir fasaluse un pa naktim fahst lihds 15 gradeem, bet deenā faule spihd un sneega mas, seemas zefa wehl naw. Kamehr tē atnahjis, wehl ne-esmu wehju jutis un wehjšch tē ar reti gan esot, jo no seemefa un rihta puses Ural kalni aifšargā. Schogad tā wis-

zaur, tā ari tē ir bijis flits medus gadus, Baschkiri zaur zaurim til 20 mahrs, no kofa dabujuschī. Kad usflatu tē to dabas bogatibu, tad jabrihnahs, ka til mas medus dabujuschī, bet kad usflata, zil atšch-gahrniski wini tē bites kopj, tad atfal jabrihnahs, ka wineem bites wehl naw isuihtuschas.

S. Weinberg.

No kara-laufeem.

a) Bahstata.

Bag. num. wisjaunolās sinās jau kuwa minets, ka generalis Hurko Sofiju eenehmis. Tas bija ahtraki isdeweēs ne tā to wateja zeret un pee tam wehl ar koti mas pametumeem, mehš pasaudejahmtikai 24 salbatus pee Bratschbewnas sahdschas. Gan bija karsti jazih-nahs generalim Bekiaminowam, kas ari bija generalim Hurko pedalits, pee Bugrowas, 21. Dezebri. Eenaidneeks ar 12 taboreem (lihds 7000 wihrū), ar kawaleriju un ar 8 leelgabaleem isnahza is Sofijas, eeslehda no 3 pusehm generata Bekiaminowa brigadi ar 6 leelgabaleem (1 brigadei ir 2 regimenti jeb 6000 wihrū). Kad Turki muhsu salbatus bija no 3 pusehm sihwi apschaudijuschī, tad tee palika pahdroščhi un sahla muhsjeem eet wirsū; bet wini peewihlahs. Muhsu brigade lahwa eenaidneekem us 50 foteem tuwotees, bes ka wina jel weenu reis buhtu isšchahwuse. Nu titai wina dewa eenaidneekam ugumi wirsū, tā ka eenaidneeku rindās koti daudf krita un rindas sahla isjauktees. Tad generalis Bekiaminows komandereja sawu brigadi eenaidneekam ar stikeem (bajonetehm) wirsū gahstees. Tas ari notifa, eenaidneeks kuwa neganti safants, 1000 wihrū winam krita us weetas, wišsch pasaudeja daschus karogus un pehdigi mehginaja glahbtees, behgdams. — Ari generalim Hurko bijis gruhti jaturahs, kad wišsch par Balkanu pahrgahjis bija starp Sofiju un Arablonaku nostahjees. Tur pee Arablonakas un Tashkifenes stah-jahs eenaidneeks preti; mehš saudejahm 700 wihrū, bet eegu-wahm pehdigi wišū leelu Turku lehgeri ar wišahm mantahm. Is Arablonakas Turki aishbegga pa nakti, pat sawus leelgabalus atstah-dami. Ari nos Schandarnikas mehš eeguwahm 8 leelgabalus is Krupp'a fabrika. Pehz 10. Dezebri.

b) Siktakas sinas:

Bogotā, 25. dezebri. 21. dezebri. Generatu Dandewil'a un Broka pulki eenehma Slatizu. Turki aishgahja us rihta pusi. Dandewil'a nodafa pehz tam eenehma Laschenu. No Petritschewas, ko Kreewi wehlah eenehma, Turki 22. dezebri aishgahja us Tatar-Bajardschiku. Muhsu pulki dšinahs wineem pataf lihds Poibreuas sahdschaj, fur wehl eenaidneeki stahw. Ap Samakowu un Jachimanu Turkeem stahw stipri pulki. Leelfirsta Trona mantineeka armijai bijuschas masas sadurščanahs pee Solenikas, Konstanzas, Sabinas, Dmurkiojas, Gagowas un Haidarkas. Pee Dmurkiojas muhsjeji eeguwa 170 sirgu un zitus lopus. Mums pee schihm sadurščanahm krita 3 un kuwa eewainoti 11 wihiri.

Bogotā, 26. dezebri. Turki, kas Slatizu tureja, aishgahja us Kornižu. Isluhkojot Trajana un Teke grawas atrada ar palana stiprus Turku apzeetinajumus ar baterijahm un daudf saldateem. Stipra šala dehl isluhkoschānas koti gruhti isboramas. 25. dezebri paltawneeks Krašowsky bes kauščanahs eenehma Achmedli un Wislu. Selenginškas regimentis us preekschu eedams no Slatarizas aishnahza Sewretas lihdsenumā. — Sofija Turki atstahjuschi 1500 eewainotu.

Lowatschā, 28. dezebri. Pehz sihwa zihniina generalis Madezki schodeen sawangoja wišū Turku Schiptas armiju, ko Desels Baschā komandereja un kura pastahweja is 41 bataljona, 10 baterijahm un weena jahneeku regimenta. Firšis Mirsk' stahw Kasaulikā un generalis Skobetewš Schiptas sahdschā.